

Hans Jørn Larsen
Radbjergvej 20
4873 Væggerløse

CVR nr. 31318750

9. MAJ 2018

FØLGBREV TIL MILJØGODKENDELSE

Guldborgsund kommune har den 21. december 2015 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrholdet på ejendommen Radbjergvej 16, 4873 Væggerløse.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

Udvidelse af den årlige produktion fra 8.964 slagtesvin (30-107 kg) til 13.000 slagtesvin (30-115 kg). Udvidelsen sker i eksisterende bygninger.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem, husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 83734. Det er version nr. 5 fra den 13. februar 2018, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

Afgørelse

I henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSBEHANDLER:
METTE WOLTERS
DIR +45 54732006
MEWOL@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Afgørelsen meddeles til ejeren af ejendommen, idet en miljøgodkendelse er knyttet til en ejendom, og ikke til en person/personkreds. Kopi af afgørelsen er sendt til den driftsansvarlige.

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 14. maj 2018 på kommunens hjemmeside, se www.guldborgsund.dk under faneblad "afgørelser".

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Miljø- og Fødevareklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø hvis du

ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest tirsdag d. 12. juni 2018 inden midnat.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Med venlig hilsen

Mette Wolthers
Teknikumingeniør

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: slj@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail:
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail:

Kopi til orientering

- Driftsansvarlig Henrik Jørn Larsen, Huginsvej 9, 4873 Væggerløse, CVR nr. 19692833
- Konsulent Nina Gamby, Gråkjær Miljøcenter via ng@graakjaer.dk

GULDBORGSUND

§ 12 MILJØGODKENDELSE

§ 12 MILJØGODKENDELSE TIL UDVIDELSE AF SLAGTESVINEPRODUKTIONEN PÅ
RADBJERGVEJ 16, 4873 VÆGGERLØSE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE	3
1.1	BAGGRUND	3
1.2	DATABLAD	4
1.3	RESUME	5
1.4	AFGØRELSE	5
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	GENERELLE FORHOLD	7
2.2	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	7
2.3	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT	7
2.4	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET	9
2.5	GØDNINGSPRODUKTION OG - HÅNDBETING	10
2.6	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	11
2.7	HUSDYRBRUGETS OPHØR	11
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	14
3.1	GENERELLE FORHOLD	14
3.2	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	14
3.3	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT	16
3.4	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET	23
3.5	GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBETING	30
3.6	PÅVIRKNING FRA AREALER	32
3.7	BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER	32
3.8	ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV	36
3.9	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	36
3.10	HUSDYRBRUGETS OPHØR	37
4	OFFENTLIGHED OG HØRING	38
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	38
6	BILAG	39

1 RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har d. 21. december 2015 modtaget ansøgning fra Henrik Larsen, Radbjergvej 24, 4873 Væggerløse om udvidelse af dyreholdet på Radbjergvej 16, 4873 Væggerløse, CVR-nr.19692833. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Det er version 5 af ansøgningsskema 83734 indsendt 13. februar 2018 der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der er på nuværende tidspunkt en gældende miljøgodkendelse på bedriften i henhold til kapitel 5 i miljøbeskyttelsesloven. Bedriften blev miljøgodkendt første gang d. 12. august 2003. Miljøgodkendelsen blev revurderet ved påbud d. 6. juli 2015.

Ansøgningen er indkommet før 1. august 2017 og meddeles derfor efter de gamle regler. Da der er tale om første udvidelse efter ikrafttrædelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹ bortfalder miljøgodkendelsen fra 2003, samt revurderingen fra juli 2015, og der meddeles ny samlet miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til lovens § 12, stk. 3. jf. § 103, stk. 2. I henhold til "Diverse ikrafttrædelsesbestemmelser" i lovbekendtgørelse nr. 256 af 21.03.2017, §9, stk. 9 og 10 skal der ikke foretages vurdering og godkendelse af bedriftens arealer.

Der er ansøgt om at udvide den eksisterende produktion på Radbjergvej 16 fra 8.964 slagtesvin, 30-107 kg, til 13.000 slagtesvin, 30-115 kg. Med d.d. omregningsfaktor er det en udvidelse fra 233,32 DE til 384,51 DE (dyreenheder).

Hele udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der er således ingen bygningsmæssige ændringer, hverken vedr. stalde, foder- eller gylleopbevaringsanlæg.

---

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 442 af 13-05-2016 m. senere ændringer.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse til udvidelse af slagtesvineproduktionen på Radbjergvej 16, 4873 Væggerløse.
Godkendelsen omfatter:	13.000 slagtesvin fra 30 til 115 kg.
Dato ikrafttrædelse:	14.05.2018
Bedriftens navn og adresse:	Strandhøjgaard, Radbjergvej 16, 4873 Væggerløse
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 19692833
CHR-nr.:	94779
Ejendomsnummer:	376.0030471
Matr.nr. og ejerlav:	3g Radbjerg By, Væggerløse m.fl.
Bedriftens ejer:	Hans Jørn Larsen, Radbjergvej 20, 4873 Væggerløse
Driftsansvarlig og ansøger:	Henrik Jørn Larsen, Huginsvej 9, 4873 Væggerløse
Konsulent:	Nina Gamby, Gråkjær Miljøcenter, Lundvej 24, 8700 Horsens
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Udkast til afgørelse sendt i forhøring hos ansøger og konsulent d. 08.03.2017

Nabo/partshøring i perioden d. til 24.04.2018 til 08.05.2018

Godkendelsesdato d. 14.05.2018

Godkendelse annonceret d. 14.05.2018

Klagefrist udløber d. 12.06.2018

Søgsmålsfristen udløber d. 14.11.2018

Retsbeskyttelse udløber 14.05.2026

Revurdering påbegyndes år 2026

1.3 RESUME

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til udvidelse af dyreholdet fra 8.964 slagtesvin, 30-107 kg, til 13.000 slagtesvin, 30-115 kg. Med d.d. omregningsfaktor er det en udvidelse fra 233,32 DE til 384,51 DE. Hele udvidelsen sker i eksisterende stalde. Der er således ingen bygningsmæssige ændringer, hverken vedr. stalde, foder- eller gylleopbevaringsanlæg.

I henhold til de gennemførte beregninger i husdyrgodkendelse.dk, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden, at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet ikke give anledning til væsentlige ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af bedriften.

Ved overholdelse af de vilkår, som miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at beskyttede naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen af dyreholdet

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT (Bedst tilgængelig teknologi) i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg.

Vand- og Natura 2000 planer.

Vand- og Natura2000 planerne blev vedtaget i december 2011. Vandplanerne for 2015-2021 er trådt i kraft 01.07.2016. Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser ud over de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planer.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura 2000-område væsentligt.

Konklusion

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed godkendelse til en slagtesvineproduktion på 13.000 slagtesvin, 30 til 115 kg, i eksisterende stalde på Radbjergvej 16, 4873 Væggerløse, CVR-nummer 19692833.

SIDE 6/38

Dyreholdet på bedriften er både før og efter udvidelsen på over IPPC-grænsen. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henhold til § 12, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbkg. nr. 442 af 13. maj 2016 (også kaldet husdyrloven).

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt, træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Ingen vilkår

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

4. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på 13.000 slagtesvin i vægtintervallet 30-115 kg svarende til 384,51 DE fordelt på 3.250 stipladser (antal dyr på stald).

Staldindretning og drift

5. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser og tilsvarende for gennemsnitsvægten.

Dyrehold	Staldafsnit	Vægt-interval	Gennemsnitsvægt	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Slagtesvin	Eksisterende stald m. drænet gulv, delvis spalte	30-115 kg	72,5	2.244	561	66,37
Slagtesvin	Eksisterende stald m. delvis spalte gulv, lille	30-115 kg	72,5	1.140	285	33,72
Slagtesvin	Eksisterende stald m. delvis spalte gulv, stor	30-115 kg	72,5	9.916	2.404	284,42
I alt				13.000	3.250	384,51

Renholdelse

6. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier incl. gulv holdes tørre, samt at stalde, ventilations- og fodringsanlæg holdes rene.
7. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte. Eventuelle rester af foder eller gødning skal tilføres gyllebeholderne.

Fodring

8. Alle foderblandingen skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.
9. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 8.536 kg P ab dyr pr. år.

"P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning og værdierne i nedenstående tabel, som enkeltvis ikke er bindende:

$$((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	13.000
Indgangsvægt, kg	30
Afgangsvægt, kg	115
FEsv pr. kg. tilvækst	2,86
Gram fosfor pr. FEsv.	4,62
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,6566

10. Dokumentation i forbindelse med overholdelse af ovenstående vilkår skal følge regler for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Denne dokumentation kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller lignende. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det næste efterfølgende år. Det svarer til en periode på ca. 17 måneder.

Egenkontrol i relation til fodring

11. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
  - Antal producerede dyr
  - Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt)
  - Foderforbrug pr. kg tilvækst
  - Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.
  - P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.
  - Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
  - Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende."

Energi- og vandforbrug

12. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henholdt til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.

13. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.
14. Der skal føres logbog over det årlig forbrug af el, diesel og vand. Ved væsentlige afvigelser i årsforbruget skal årsagen noteres og der skal gennemføres tiltag for at reducere forbruget.

Spildevand

15. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

16. Dokumentation for korrekt opbevaring og bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

Råvarer, hjælpestoffer og kemikalier

17. Smøreolier og lignende olieprodukter, samt kemikalier skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

18. Såfremt tilsynsmyndigheden ved tilsyn vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Planen skal fremsendes til tilsynsmyndigheden til godkendelse og skal derefter gennemføres.
19. Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
20. Flydelaget på gyllebeholderne skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne, evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra den enkelte beholder flere dage i træk, skal reetableringen først ske efter endt pumpning.

Fluer og skadedyr

21. Der skal på bedriften foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
22. Der skal på bedriften foretages en effektiv rottebekæmpelse efter gældende retningslinjer, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikrer bedst muligt mod opformering. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

23. Transport af dyr, foder og husdyrgødning eller fraktioner af dette til og fra bedriften skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, høst eller transport af dyr.

Støj fra anlæg og maskiner

24. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning Fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

25. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være til væsentlig større gene, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller – beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovenstående vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og/eller beregning om året.
26. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Bedriftens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder uden for bedriftens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen."

Støv fra anlæg og maskiner

27. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for bedriftens eget areal.

Lys

28. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG - HÅNDBETING

Gødningstyper og opbevaring

29. Husdyrgødningen skal håndteres som gylle fra samtlige staldafsnit.
30. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders tilførsel.
31. Der skal foreligge 5 årlige aftaler om opbevaring af den del af gyllen, som der ikke er kapacitet til i de 2 gyllebeholdere på Radbjergvej 16.

2.6 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

32. Kommunen skal ved tilsyn og øvrig kontrol have adgang til egenkontrolresultater og øvrig dokumentation for overholdelse af vilkår 5, 8, 9, 12, 14, 16 og 31. Egenkontrolresultater og dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Egenkontrolresultater og dokumentation skal have en sådan form, at det tydeligt vises, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Beredskabsplan

33. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
34. Bedriftens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilretning/ændring af procedurer i forbindelse med uheld.
35. Senest tre måneder efter denne miljøgodkendelse er taget i brug, skal der indsendes kopi af bedriftens beredskabsplan. Beredskabsplanen skal herefter forefindes på bedriften og være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte. Planen, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune, skal som minimum indeholde:
- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
36. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Uden for normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

2.7 HUSDYRBRUGETS OPHØR

37. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden (Guldborgsund Kommune), som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmyndigheden.

GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Tidspunkt for retsbeskyttelsens udløb er 2026.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt dvs. i 2026 og derefter mindst hvert 10. år.
- Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., som fastlægger, at enhver ændring af drift og / eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Det er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndigheden og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug § 39, kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 865 af 23.06.2017 om erhvervmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicinaffald.
- Bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr nr. 558 af 01.06.2011.
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10.12.2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 906 af 24.06.2016 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

§ 12 miljøgodkendelse til udvidelse af slagtesvineproduktionen på Radbjergvej 16, 4873
Væggerløse

SIDE 13/38

- I henhold til § 47 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, nr. 1380 af 30.11.2017 bortfalder godkendelsen, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra meddelelsen.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
09.05.2018

Annette Bruun Hansen
Sagsbehandler/miljøtekniker

Mette Wolthers
Sagsbehandler/ingeniør

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på bedriften Rødbjergvej 16, 4873 Væggerløse ejet af Hans Jørn Larsen, Rødbjergvej 20, 4873 Væggerløse.

Husdyrproduktionen på bedriften Rødbjergvej 16 har CHR-nr. 94779, og drives af Henrik Jørn Larsen, Huginsvej 9, 4873 Væggerløse under CVR-nr. 19692833.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansatte på bedriften skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen.

Der er sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig, samt ved ophør af husdyrproduktionen. Begrundelsen for disse vilkår er, at det er kommunen, der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til miljøgodkendelsen, og om behov for særlige tiltag i forbindelse med ophør af produktion. Endvidere skal kommunen have mulighed for hurtigt at kunne kontakte den driftsansvarlige.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes, fastholdes forudsætningerne for denne godkendelse. Endvidere sikres tilsynsmyndighedens kendskab til ejer og driftsansvarlig og det sikres at vilkårene er kendte af bedriftens ansatte.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

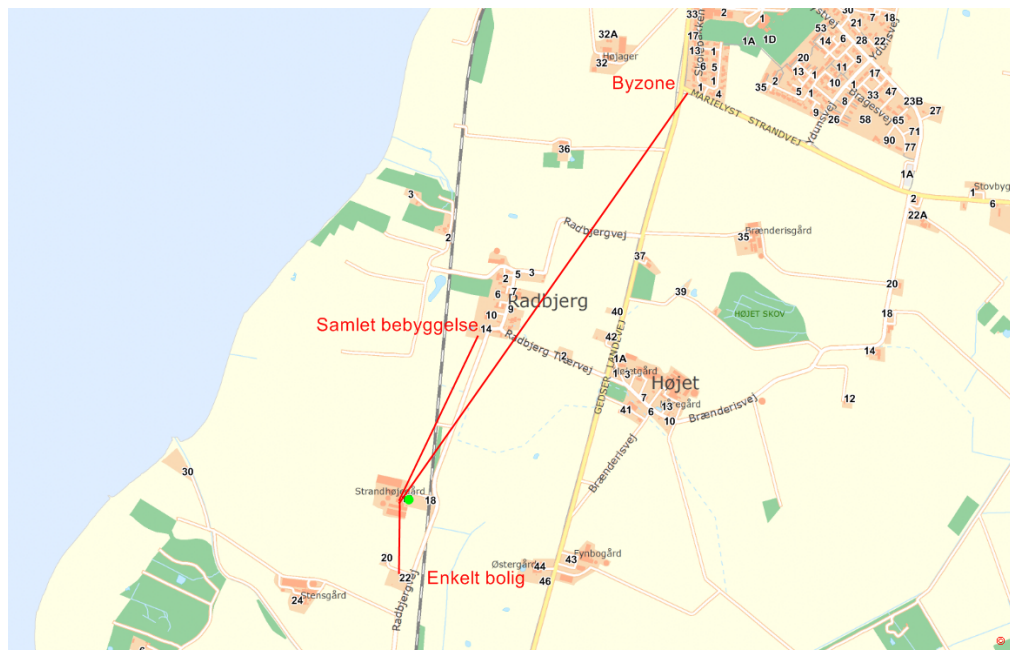
3.2.1 **Afstandskrav og lokalisering**

Husdyrbrugets anlæg er placeret i landzone, med ca. 240 meter fra centrum af staldanlægget til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Rødbjergvej 22), der ligger syd for staldanlægget.

Nærmeste område, der er at betragte som en samlet bebyggelse er Rødbjerg. Nærmeste ejendom, der kan danne udgangspunkt for en samlede bebyggelse, er Rødbjergvej 14, som ligger ca. 750 m nord-nord-øst for centrum af staldanlægget.

Der er ca. 2 km til nærmeste byzone, som er Væggerløse, der ligger nord-nord-øst for staldanlægget.

Hverken ved enkelt bolig, samlet bebyggelse eller byzone er der andre husdyrproduktioner over 75 DE, der giver anledning til kumuleret effekt.

Kort 1. Beliggenhed i forhold til omkringboende.

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Anlæggets placering ift. afstandskrav

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>1.000 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 950 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer	Ca. 130 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 100 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>1.000 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom *	Ca. 20 meter	15 meter
Naboskel	Ca. 70 meter	30 meter
Nabobeboelse	Ca. 150 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	Ca. 2.000 meter	50 meter

*Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer inden for eksisterende.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at alle gældende afstandskrav jf. Kap. 2 i Husdyrloven er overholdt. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, ved overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering.

3.2.2 Bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger

Anlægget er placeret således, at alle krav mht. bygge-/beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger desuden uden for fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og åbneskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder, lavbundsarealer, og værdifulde kulturmiljøer.

Anlægget er beliggende i kystnærhedszonen, men er lovligt opført i zonen, da der er tale om erhvervsmæssigt nødvendige landbrugsbygninger.

Anlægget overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende love og bekendtgørelser. Der er således ikke stillet vilkår i relation til bygge-, beskyttelseslinjer eller fredninger

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er overholdt. Produktionen vurderes derfor ikke at påvirke disse.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskab

Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger, og der sker heller ikke ændringer i foder- og gødningsopbevaringsanlæg.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at effektiv udnyttelse af eksisterende anlæg er ønskelig, når blot alle beskyttelsesniveauer for lugt, ammoniak, støj m.m. kan overholdes.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Da der ikke sker nogen fysiske ændring af anlægget er det vurderet, at der ikke er nogen væsentlig påvirkning af de Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier i nærområdet.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

De ansøgte produktioner er skitseret i nedenstående tabel 2.

Det er denne fordeling, der er forudsætning for ansøgningens beregninger af blandt andet lugt og ammoniak.

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit.

Dyrehold	Staldafsnit	Vægtinterval	Gennemsnitsvægt	Antal årsdyr	Sti-pladser	DE
Slagtesvin	Eks. stald m. drænet gulv og spalter	30-115 kg	72,5	2.244	561	66,37
Slagtesvin	Eks. stald, lille delvis spaltegulv	30-115 kg	72,5	1.140	285	33,72
Slagtesvin	Eks. stald, stor delvis spaltegulv	30-115 kg	72,5	9.616	2.404	284,42
I alt				13.000	2.250	384,51

Beregning af DE i er foretaget i husdyrgodkendelse.dk.

Hele udvidelsen sker i eksisterende stalde.

Der er søgt om en mindre fleksibilitet på +/- 5 % på ind- og afgangsvægten. Begrundelsen er at ind- og afgangsvægten er gennemsnitlig, variationen vil ikke være så stor at antallet af DE vil variere væsentlig, og max. antal DE pr. år vil blive overholdt.

I flere af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelser er det slået fast, at +/- fleksibilitet er et tilsynsspørgsmål, som ikke bør indgå i godkendelsen i form af et fleksibelt vilkår om produktionens omfang (f.eks. NMK-130-00017). Ansøgningen om fleksibilitet er derfor ikke efterkommet, men vil blive vurderet i forbindelse med tilsyn.

Det skal hertil bemærkes, at Guldborgsund Kommune er indstillet på en form for fleksibilitet i forbindelse med tilsynet, så længe at det maksimale tilladte dyrehold ikke overskrides. Den ansøgte fleksibilitet vil således blive accepteret ved tilsyn, selv om den ikke fremgår af vilkår i miljøgodkendelsen.

Bortset fra helt små variationer, som nævnt ovenfor, kræver enhver ændring af dyreholdet fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på, at efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Endvidere er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtmissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning

Den ene af de eksisterende stalde er indrettet med traditionel mekanisk undertryksventilation og gulve der er delvist drænede og delvist med spalter. De 2 øvrige eksisterende stalde er indrettet med traditionel mekanisk undertryksventilation og delvis spaltegulve med 25-49 % fast gulv i stierne.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Der sørges for løbende rengøring i staldene, som sikrer en god hygiejne. Mellem hvert hold grise vaskes ventilatorer og øvrigt staldinventar. Ved vask anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende, og er at betegne som BAT. Der anvendes udelukkende koldt vand. Kun i tilfælde af sygdom vil der blive anvendt godkendte rengørings- og desinficeringsmidler.

I alle stalde er der installeret overbrusningsanlæg af hensyn til dyrevelfærd og for at regulere dyrenes gødningsadfærd. Dette medvirker til at begrænse ammoniakafdampning og lugtgener.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulve holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakafdampning. Samtidig forebygger renholdelse af område med foder at skadedyr tiltrækkes og opformeres.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er risiko for tiltrækning af skadedyr, eller forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Fodring

Der anvendes fasefodring til slagtesvinene, så foderblandingerne passer til grisenes udviklingstrin. Foderet tilpasses således den aktuelle dyregruppe ved anvendelse af foderoptimeringer fra professionel foderrådgiver.

Foder og tilskudsfoder til svinene opbevares i udendørs siloer samt i foderlade. Foderet tilsættes fytase, hvilke reducerer den mængde fosfor, der udskilles i husdyrgødningen. Som opfølgning på oplysninger i ansøgningen er der sat vilkår om tilsætning af fytase og om fasefodring af alle grisene, da dette er at betragte som BAT.

Fodring i relation til kvælstof

Der er ikke indtastet/søgt om fodertilpasninger for slagtesvinene i forhold til foderforbrug eller gram råprotein/FE (foderenhed). Beregningerne er således gennemført med udgangspunkt i normtal. Normtallene på ansøgningstidspunktet er for slagtesvin 145,7 gram råprotein/FE og ved et foderforbrug svarende til 2,86 FE/kg tilvækst.

Kommunen vurderer på baggrund heraf, at der ikke er behov for at stille vilkår i forhold til fodring af slagtesvinene i relation til kvælstof.

Fodring i relation til fosfor

Der henvises til afsnit 3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT.

3.3.5 Ensilage

Der anvendes ikke ensilage på bedriften.

3.3.6 Energi- og vandforbrug

Energi

Energi anvendes primært til ventilationsanlæg, foderanlæg, til håndtering af gylle og til belysning. Energiforbruget efter udvidelsen er baseret på ansøgers skøn, og anslås at blive på ca. 156.000 kWh pr år.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

Der er stillet vilkår om, at holde øje med energiforbruget. Ved afvigelser i de årlige opgørelser skal årsagen til et ændret forbrug findes, og der skal gennemføres tiltag for at reducere forbruget.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på bedriften, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og med fokus på energibesparende foranstaltninger på bedriften vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Ansøger har anslået et vandforbrug i ansøgt drift til ca. 7.400 m³ årligt primært til drikkevand og til rengøring af stalden.

Bedriften anvender vand fra Marrebæk-Højet Vandværk. Den øgede indvinding af vand på vandværket, som følge af denne udvidelse (ca. 2.300 m³/år), vurderes til at være af en størrelsesorden, så det ikke gør nogen målbar forskel i områdets indvinding. Endvidere har vandværket kapacitet til at behandle den øgede indvinding.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at øget vandforbrug i form af spild, kan have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne og vil påvirke grundvandsressourcen negativt.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på bedriften, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer med udgangspunkt i normal, at vandforbruget er på et fornuftigt niveau i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og med fokus på vandbesparende foranstaltninger på bedriften vurderes det, at produktionens vandforbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

3.3.7 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra bedriften omfatter husspildevand, spildevand fra mandskabsfaciliteter og tagvand. Derudover er der spildevand fra vask af stalde, drikkevandsspild o.l. som ledes til gyllebeholder. Dette vand indgår i beregning af opbevaringskapaciteten på bedriften sammen med gylle fra dyrene. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2. Spildevand, der ledes til gyllebeholder, udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne.

Spildevand fra stuehus og mandskabsfaciliteter ledes via septik-/trixtank til dræn. Tagvand ledes direkte til dræn.

Nedenstående tabel viser spildevandsmængder.

Tabel 3. Spildevandsmængder

Spildevandstype	m ³ /år for ansøgt drift	Afledes til
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	1.400	Gyllesystem
Tagvand	?	Dræn
Sanitært spildevand fra stuehus og mandskabsfaciliteter.	250	Via septik-/trixtank til dræn

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at

undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strøomme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelses regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.8 Affald

Døde dyr

Døde dyr opbevares i container eller under kadaverkappe udviklet til formålet. Afhentning sker ca. 1 gang om ugen efter behov.

Håndtering af døde dyr på bedriften er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

Olie- og kemikalieaffald

Spildolie opbevares i tønder/tromler sammen med motorolie, akkumulatorer mm. på støbt gulv i maskinhuset.

Kemikalier, pesticider og desinfektionsmidler opbevares i særskilt aflåst rum uden afløb. Der indkøbes kun originale og godkendte midler.

Påfyldning af sprøjtemidler skal foregå på vaske-/sprøjte-/fylde-pladsen. Rengøring af marksprøjten foregår i marken med vand fra påmonteret rentvandstank.

Klinisk risikoaffald i form af medicinglas og -rester samt kanyler bortskaffes via indsamlingsordning for erhvervsaffald eller sendes med dyrlægen retur.

Der er 2 overjordiske 5.900 liter dieseltanke på bedriften. Tankene er fra 2009.

Fast affald

Brændbart affald i form af tom emballage i plast, papir, pap og andet brandbart bliver opsamlet i container, hvorfra det bortskaffes til kommunalt forbrændingsanlæg via genbrugsplads eller privat afhentningsordning.

Lysstofrør, elpærer, glas, spraydåser, kanyler, og batterier samles i kasser og bortskaffes via genbrugsplads.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer Guldborgsund Kommune, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde.

Der er sat vilkår om, at korrekt opbevaring og bortskaffelse af bedriftens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentation skal opbevares i 5 år.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra bedriften. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.9 Råvarer og hjælpestoffer

Olie/dieselolie

Olie og dieselolie er beskrevet i foregående afsnit.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie/dieselolie, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen. Andre olieprodukter opbevares i lukkede beholdere på fast gulv uden afløb.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Samtidig bør der etableres mulighed for opsamling af eventuelle spild.

Pesticider/sprøjtemidler

Opbevaring af pesticider og sprøjtemidler er beskrevet i foregående afsnit.

Der er ikke stillet vilkår om påfyldning af marksprøjte, samt vask af sprøjte, idet disse krav fremgår af bekendtgørelse om påfyldning og vask mv. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

Ved eventuelle skylninger i marken skal der naturligvis rettes opmærksomhed på risiko for afløb til overfladevand, hvilket ikke må finde sted.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Nedenstående viser eksempler på mulige risici og der af følgende driftsforstyrrelser eller uheld på bedriften, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift:

Beskrivelse af risici

- Håndtering og opbevaring af gylle
- Håndtering og opbevaring af diesel/fyringsolie
- Brand

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser eller uheld, samt eventuelle gener og forurening ved uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Anlæg og tekniske foranstaltninger renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikrer en korrekt brug og effekt. Medarbejderne er grundigt introducerede til opgaverne, hvilket er med til at sikre, at disse bliver udført korrekt, og med minimal risiko for uheld som følge af forkert håndtering af kemikalier, gylle, olie mv. Ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen, hvilken har en fast plads på staldkontoret og i ejers privatbolig.
- Al omlastning af gylle sker med gyllevogn med fastmonteret kran, hvor pumpen sidder på gyllevognen, og der sker en automatisk tømning af pumperøret. Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

- En gang årligt tømmes gyllebeholderen, i forbindelse med den normale udbringning af gylle, hvorved gyllebeholderen visuelt kan kontrolleres for evt. skader. Der foretages desuden lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse, hvilket betyder, at beholderen hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.
- Dieseltankene er hævet over jorden og placeret hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.
- Ved at følge de retningslinjer der er anført i beredskabsplanen forventes skadevirkninger ved evt. uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning, oppumpning m.v.
- Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene.
- Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr, er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer.
- Rengøring i og omkring bygningerne og siloer, foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcspild eller uhygiejniske forhold.
- Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres i container eller under kadaverkapsel, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.
- Affald bortskaffes, så vidt muligt, til genbrug.
- Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge og der er 4-6 årlige besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg.
- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.
- Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof og produktionen tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.
- Der er lavet beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.11 Biaktiviteter

Der er ikke godkendelsespligtige biaktiviteter på bedriften.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget har en samlet meremission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra hhv. staldene og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætningen, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødningen.

Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 4. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission
Stalde	4.860,82 kg NH ₃ -N/år
Opbevaringslagre	565,53 kg NH ₃ -N/år
Samlet ammoniakemission	5.426,35 kg NH ₃ -N/år
Meremission fra anlæg	2.127,51 kg NH ₃ -N/år

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra anlægget stiger i forhold til den nuværende produktion som følge af udvidelsen af husdyrproduktionen.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for stalde, hvor der gennemføres ændringer eller nyetableringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne, og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet ved den angivne drift overholdes.

Det generelle krav opfyldes udelukkende ved, at der er tale om eksisterende stalde.

3.4.1.1 Ammoniak og natur

Ammoniakfølsom natur

Nærmere uddybning af forhold omkring natur og eventuelle påvirkninger ses i bilag 2 Naturvurdering.

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0,1 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Radbjergvej 16 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere kan det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

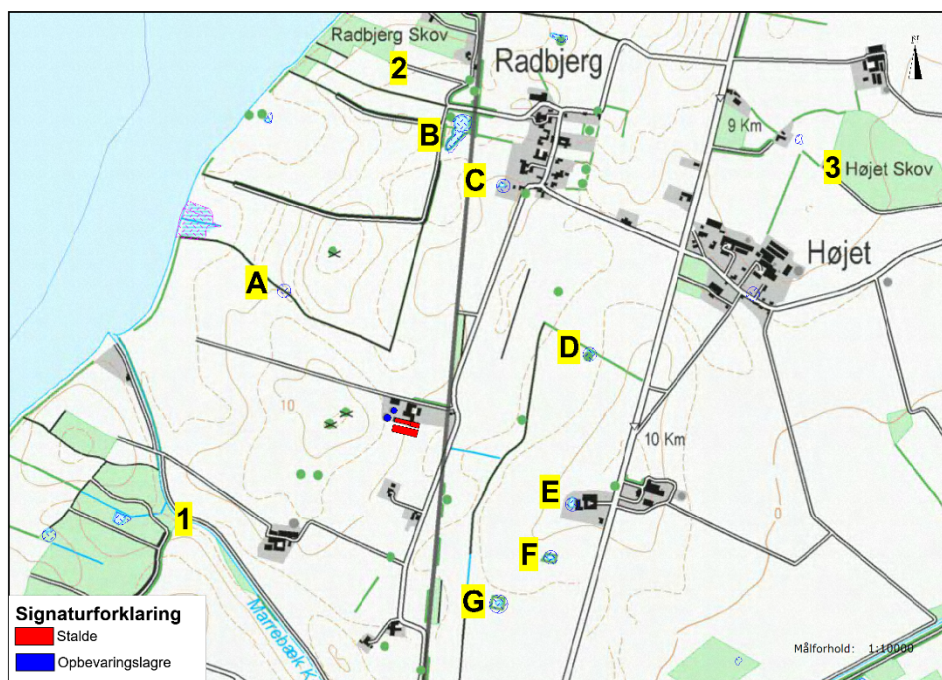
Udvidelse af dyreholdet på Radbjergvej 16 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold samt baggrundsbelastningen.

Da merdepositionen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til kategori 3-naturområderne.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er flere næringsrige vandhuller, der ligger omkring stald og lager – punkt A-G på kort 2. Merdepositionen med kvælstof fra den ansøgte produktion er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,2 – 0,7 kg N/ha i vandhullerne. Da merdepositionen er mindre end 1 kg N/ha, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i de nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

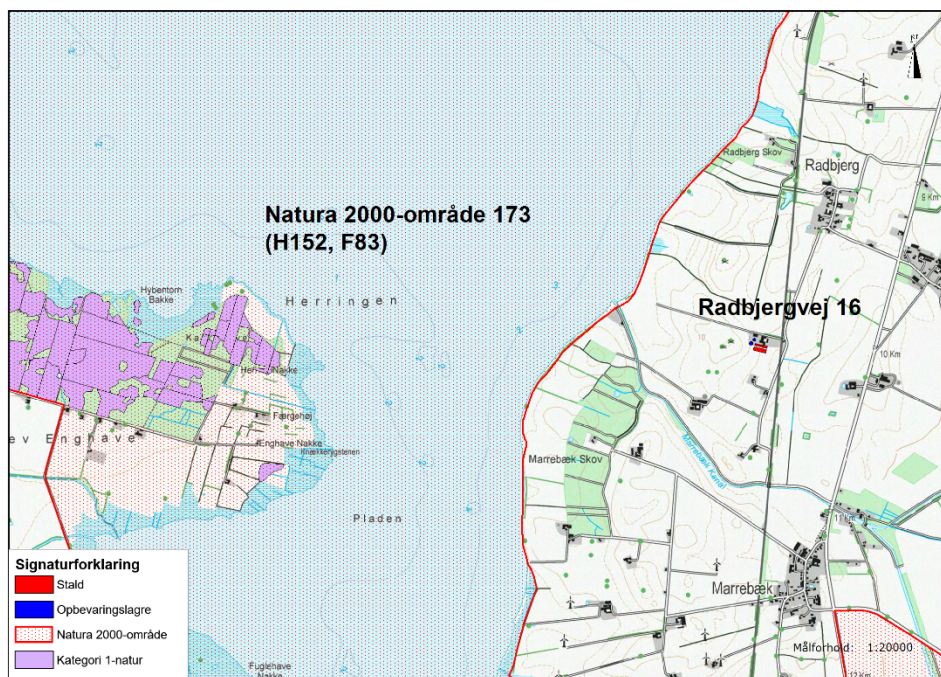

Kort 2. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 3-natur (punkt 1-3) og beskyttet natur (punkt A-G).

3.4.1.2 Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Radbjergvej 16 er område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster, der består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 86. Afstanden fra stald og lager til Natura 2000-området er ca. 750 m, se kort 3.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er nr. 1330 Strandeng, som ligger ca. 1,8 km sydvest for stald og lager. Habitatnaturtypens tålegrense for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 30-40 kg N/ha, hvilket betyder, at naturtypen ikke er ammoniakfølsom. Nærmeste ammoniakfølsomme habitatnaturtyper er henholdsvis 7230 rigkær og 9160 ege-blandskov, som ligger ca. 2,9 km vest for Radbjergvej 16 – se beskrivelse og vurdering under kategori 1-natur i bilag 2 Naturvurdering afsnit 1.1.1.

Kort 3. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 1-natur i Natura 2000-område 173.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder inden for en radius af 300 m omkring Radbjergvej 16, vurderes det, at udvidelsen af husdyrproduktionen ikke vil påvirke yngle-rastesteder for padder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I Husdyrloven er der indbygget et beskyttelsesniveau for lugt i forhold til forskellige typer beboelse. Lugtemissionen beregnes med udgangspunkt i forhold som: dyretype, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller, der må være i staldene samtidig, da det er en forudsætning for beregningerne og de deraf følgende vurderinger.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper/-områder til staldene. Inden for geneafstand vurderes lugtgener til at være væsentlig. Lugten kan uden for disse afstande være registrerbar, men vurderes ikke at være

generende. De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Tabel 5. Lugtberegninger

	Beregnet geneafstand (ukorrigeret)	Beregnet geneafstand (korrigeret)	Vægtet gennemsnits afstand
Byzone/sommerhus-område	729,04 meter	729,04 meter	2.017,83 meter
Samlet bebyggelse	557,24 meter	557,24 meter	772,86 meter
Enkelt bolig	270,47 meter	216,37 meter	246,51 meter

Alle lugtafstande er målt med udgangspunkt i et beregnet lugtcentrum for det samlede anlæg. Der korrigeres for fremherskende vindretning. Geneafstanden for alle 3 boligtyper er angivet ud fra "Ny lugtvurderingsmodel" i ansøgningsystemet.

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig/boligområde. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som det ansøgte staldanlæg. De beregnede geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig. I den aktuelle sag ligger der ikke andre husdyrbrug inden for de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningen/-vurderingen.

I Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget en korrektion i geneafstanden til nærmeste enkelt bolig uden landbrugspligt, i det denne bolig er placeret således i forhold til staldanlæggene, at vinden meget sjældent vil være direkte fra stald og mod boligen.

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er overholdt i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig, idet afstanden er større end de beregnede korrigerede geneafstande.

Generelt i forhold til lugt

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. Der er sat vilkår om, at omrøring af gyllen skal minimeres, og at flydelaget i beholderne reetableres hurtigst muligt efter omrøring. Begrundelse for disse vilkår er, at der hovedsagligt vil komme lugtemission fra en gyllebeholder, når der omrøres eller pumpes gylle derfra.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, samt at der skal udarbejdes en handlingsplan for nedbringelse af lugtgener, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Disse vilkår er stillet for at kunne undersøge forholdene konkret på bedriften, hvis det viser sig, at naboer og omkringboende føler sig væsentlig påvirket af lugtgener.

De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af bedriften er ligeledes væsentlige for begrænsning af lugt fra bedriften.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste enkelt bolig, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområde er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentlig generet af øget lugt fra bedriften.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisyndspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, og gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning. Efter gennemførelse af godkendt kursus kan der opnås tilladelse til at udføre bekæmpelse på egen ejendom. Ud over den egentlige bekæmpelse skal det gennem renholdelse og oprydning forebygges, at der opstår forhold, der tiltrækker rotter, og hvor disse har gode betingelser for opformering.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at generne i form af fluer er tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et ikke væsentligt niveau.

Guldborgsund Kommune vurderer desuden, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at bedriftens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.

3.4.4 Transport

Transporter kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. Hovedparten af transporterne udgøres af transporterne med husdyrgødning. Disse er sæsonbetingsbet, og de udgør kun en belastning i korte perioder, mens der ugentligt er en modtagelse af smågrise, en afhentning af slagtesvin, samt en afhentning af døde dyr. Der til kommer ca. 2 ugentlige transporter af foder, brændstof, affald m.m. Dvs. hovedparten af året er der tale om 5 ugentlige tunge transporter til/fra bedriften.

En del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage. På dage med gyllekørsel og kornkørsel kan der være omfattende trafik med deraf følgende støjgener. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00. Men i højsæsonen vil der være øget trafik på og omkring bedriften uden for de anførte tidspunkter.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af transporter angivet af ansøger som retningsgivende:

Tabel 6. Transporter

Transporter	Antal efter udvidelse
Levering af foder	75
Levering af mineraler	10
Levering af smågrise	52
Afhentning af slagtesvin	52
Transporter med husdyrgødning	236
Levering af brændstof	10
Afhentning af døde dyr	52
Afhentning af affald	12
Andet/diverse	10
I alt	509

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støj fra slagtesvineproduktionen kan deles i to, dels periodisk støj f.eks. fra transport af foder og udbringning af gylle og dels støj af mere vedvarende karakter fra ventilationsanlæg, foderblanding o.l.

Beskrivelse af støjkilder

Vedvarende støj: Alle staldsektioner ventileres mekanisk. Grundet ventilatorer i ventilationsafkastene, kan der observeres støj fra disse i nærheden af staldene. Det maksimale støjniveau fra ventilationen vil forekomme om sommeren, hvor ventilationsbehovet er størst.

I forbindelse med blanding af foder og fodring kan der være støj mere eller mindre i døgndrift. De mest støjende kilder er placeret indendørs i foderladen, som er omkranset af staldbygninger. Derfor vurderes det, at driftsperioderne er af mindre betydning for omkringboende. Dog skal det sikres at døre og porte holdes lukket under foderblanding og udfodring.

Periodisk støj: Periodisk støj vil først og fremmest komme i forbindelse med transport til og fra bedriften. Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, levering af smågrise og afhentning af slagtesvin og døde dyr. Herudover vil der være transporter med traktor ved udbringning af gylle og andet markarbejde.

Beskrivelse af tiltag mod støj

I det omfang det er muligt, vil de støjende aktiviteter blive lagt inden for normal arbejdstid fra 7.00-18.00. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med afhentning af slagtesvin, som kan ske i de tidlige morgentimer.

Støj skal generelt søges dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere skal al unødigt tomgangskørsel undgås.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført

støjmåling og/eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale hvis, at der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Det skal særlig bemærkes, at støjvilkårene drejer sig om støj fra og i forbindelse med selve anlægget. Dvs. støj fra markdrift, der ikke er direkte knyttet til driften af husdyrbesætningen ikke skal medtages ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Undtaget er således støj fra mejetærsker, traktorkørsel i forbindelse med jordbehandling, såning, sprøjtning m.m. Omvendt skal transport og udbringning af gylle tages med ved evt. støjmåling og / eller -beregning.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil overholde Miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra bedriften ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder. Håndtering af foder (mølleri, blander mm.) foregår indendørs i foderladen, og selve fodringen foregår i lukkede systemer, hvilke bidrager til reduktion af støvgener. Ved fornuftig håndtering af halm og foder uden for staldene forventes der ikke at være væsentlige påvirkninger af støv uden for bedriften.

Ved kørsel på omkringliggende arealer og veje, kan der opstå støvgener. Disse gener forventes dog at være minimale, når blot der køres hensynsfuldt og efter forholdene.

Der vil være støv fra dyrene, men ved omhyggelig management vil det ikke være væsentlige mængder, som forlader stalden. Ansøger har oplyst, at støv i staldrummet reduceres i forbindelse med benyttelse af overbrusning af stierne. Støvniveauet holdes samtidig nede ved at alle sektioner vaskes i forbindelse med indsættelse af nyt hold af grise.

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener uden for bedriftens areal, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis. Al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Der er udendørs belysning ved døre og porte på bedriften. Som udgangspunkt vil disse dog ikke være tændt om natten. De er kun i brug i umiddelbar forbindelse med færdsel ind- og ud af bygningerne.

Der er vinduer i alle fire facader af staldene, og i vinterhalvåret vil der være lys i stalden i dagtimerne i forbindelse med arbejde i stalden, ellers er der lys i stalden 4 gange 2 timer i døgnet i forbindelse med fodring. Der er tale om almindeligt lys fra lysstofrør, der er altså

ingen gene eller fjernvirkning fra staldens vinduer. Efter mørkets frembrud vil det dog være muligt at se, hvis der er lys i stalden.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Al husdyrgødning på bedriften håndteres som gylle. Mængden af gylle er beregnet ud fra nyeste gældende normtal udgivet af Århus Universitet. Mængden af den producerede gødning er opsummeret i nedenstående tabeller.

Tabel 7. Produceret husdyrgødning

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (m ³ /dyr)	Korrektion	Gylle (m ³)
Slagtesvin på delvis spaltegulv	10.756	Gylle	0,53	1,09	6.214
Slagtesvin på drænet gulv	2.244	Gylle	0,54	1,09	1.321
Sum	13.000				7.535

Gylle er angivet i m³, og det antages, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

*Normen er ganget med faktor 1,09 da vægtintervallet er 30-115 kg mod normen på 31- 110 kg.

Beregningerne i ansøgningen er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak fra stalde og lagrer fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at husdyrgødningen håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg, og gyllen ledes via forbeholdere til bedriftens 2 gyllebeholdere.

Ifølge det foregående afsnit er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 7.535 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene, samt regnvand da beholderne ikke har fastoverdækning.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for bedriften på 3.945 m³, hvilket svarer til ca. 6 måneders produktion.

Ansøger driver foruden Radbjergvej 16 også bedriften Radbjergvej 24 med tilladelse til 502 DE i smågrise og slagtesvin. På Radbjergvej 24 er der en gyllebeholder på 2.475 m³. For samlet set at opnå 9 mdr. opbevaringskapacitet til de 2 produktioner, er der lejet en gyllebeholder på 2.600 m³ tilhørende ejendommen Brænderisvej 5. Den samlede opbevaringskapacitet er på ansøgningstidspunktet opgjort til:

Tabel 8. Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapacitet af gylle	Beholder str.
Eks. gyllebeholder på 16	1.240 m ³
Eks. gyllebeholder på 16	1.705 m ³
Kanaler på 16	1.000 m ³
Eks. gyllebeholder på 24	2.475 m ³
Kanaler på 24	800 m ³
Lejet Jens Erik Boesen	2.600 m ³
I alt	9.820/ m³

Den samlede gødningsproduktion ved ansøgt drift er opgjort til:

Tabel 9. Gylleproduktion

Dyretype	Antal	Norm 2017	Korrektion	Gylleproduktion
<u>Radbjergvej 16</u> Sl.sv. delvis sp. 30-115 kg	10.756	0,53	1,09	6.214 m ³
Sl.sv. drænet 30-115	2.244	0,54	1,09	1.321 m ³
<u>Radbjergvej 24</u> Sl.svin 30-112	6.000	0,54	1,04	3.370 m ³
Små grise 7,1-30	23.400	0,132	0,94	2.903 m ³
Sum				13.808 m³

Korrektion for ændret vægt:

$(\text{slut vægt} - \text{startvægt}) * (13,71 + 0,1597 * (\text{slut vægt} + \text{start vægt})) / 2862$ for slagtesvin

$(\text{slut vægt} - \text{startvægt}) * (13,71 + 0,1597 * (\text{slut vægt} + \text{start vægt})) / 478$ for smågrise

I ansøgt drift er der således kun 8,5 mdr. opbevaringskapacitet.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion er således ikke overholdet. Der er derfor sat vilkår om, at der skal være 5 årige aftaler om opbevaring på andre ejendomme, således at der samlet set er opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion. Kopi af aftalerne skal være indsendt til Guldborgsund Kommune inden udvidelsen påbegyndes.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af vilkårene er det sikret, at der er kapacitet til forsvarlig opbevaring af den producerede gylle.

3.5.3 Fast gødning incl. dybstrøelse, opbevaring

Der produceres ikke fast gødning på bedriften.

3.5.4 Anden organisk gødning

Det er oplyst, at der ikke modtages anden organisk gødning som eksempelvis spildevandsslam, halmaske og lign. på bedriften.

3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

I den oprindelige ansøgningen indgår der arealer, men da godkendelsen først meddeles efter 2. marts 2017 skal der ikke meddeles godkendelse af arealer jf. lovbekendtgørelse 256 af 21. marts 2017, div. ikrafttrædelsesbestemmelser § 9, stk. 10.

3.7 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT-bedst tilgængelig teknologi og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning. (Da der er i denne godkendelse tale om en eksisterende stalde vurderes det uproportionelt at se på staldindretning).
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning
- Nitrat til udbringningsarealer

3.7.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Ved kommunens vurdering af anvendelse af BAT er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens (MST's) udmeldinger/vejledninger i form af beregnede teoretiske emissionsgrænseværdier for eksisterende stalde². MST har i forbindelse med eksisterende anlæg fastlagt vejledende emissionsgrænseværdier, som kan efterleves uden væsentlige ændringer af staldanlægget. Ved fastlæggelse af disse niveauer har MST taget udgangspunkt i den metodiske tilgang, som er anvendt ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdier for nye anlæg, herunder vurdering af hvilket omkostningsniveau, der kan betragtes som proportionelt.

I husdyrgodkendelse.dk beregnes den samlede emissionsgrænseværdier for ammoniak. I skema 83734 version 5 er BAT emissionsgrænseværdien beregnet til 5.554 kg NH₃-N pr. år.

I version 5 af ansøgningskema 83734 er der beregnet en samlet ammoniakemission fra stald og lager svarende til 5.426 kg NH₃-N/. Dette betyder, at der leves op til de vejledende niveauer. Der ikke indført foderkorrektioner eller miljøteknologi for at leve op til kravet.

Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.

---

² Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.

Det forventes ikke, at der skal gennemføres gennemgribende reovering af de eksisterende dele af anlægget, som vil kunne sidestilles med nyetablering, inden for en tidsgrænse på 8 år, hvor den førstkommende revurdering af godkendelsen skal gennemføres. Samtidig er der ikke søgt om en trinvis udvidelse af produktionen med en tidshorisont på 4-5 år. På baggrund heraf vurderer kommunen ikke, at der vil være meningsfyldt at fastsætte tidsfrister for, hvornår der for anlægget eventuelt skal leves op til en yderligere emissionsgrænseværdi svarende til gennemgribende reovering eller ny anlæg.

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og der er indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.

3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionelt af overholde.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier, jævnfør MST's vejledning: "Ny BAT-grænse for fosfor for slagtesvin".

Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning er det vurderet, at der skal leves op til en grænseværdier for fosfor på 22,2 kg P pr. DE. Ved ansøgt produktion på 384,51 DE må der således maksimalt produceres 8.536 kg P pr. år ab dyr. Dette er fastholdt i vilkår.

For at opfylde krav til BAT vedrørende fosfor ab lager har ansøger valgt foderoptimering. I skema 83734 er indtastet 4,6 gram P/FE, hvorved der jf. beregningerne produceres 8.481 kg P pr. år ab lager. Indtastninger giver således et væsentlig laver P-indhold i gyllen end BAT kravet. I vilkåret er det BAT-kravet, der er fastholdt.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning er det i vilkåret yderligere fastsat, at P ab dyr pr. slagtesvin skal beregnes ud fra ligningen:

$$((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) * \text{FEsv pr. kg tilvækst} * \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) * 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$$

Samlet krav til overholdelse af den maksimale totale mængde P ab dyr for slagtesvinene efter udvidelsen beregnes som P ab dyr pr. slagtesvin * antallet af slagtesvin:

I tilfælde af at der ses på P ab lager tillægges der 0,1 kg P fra strølsen pr. DE i staldene med delvist spaltegulv. Der gives intet tillæg for stalden med drænet gulv. Dvs. ved kontrol via P ab lager skal produktionen overholde en grænse på 8.568 kg P pr. år.

Det er ikke fremadrettet (ved ændring af normtal mv.) muligt at kontrollere kg N og P ab dyr (slagtesvin) i gødningsregnskabet eller i det digitale ansøgningsystem husdyrgodkendelse.dk. Derfor er der med udgangspunkt i Miljøstyrelsens Teknologiblade og vejledninger stillet vilkår til egenkontrol.

Egenkontrol

Dokumentation for beregningen af P ab dyr pr. dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Det vil sige dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder (i perioden 15. september år 1 (fx 2016) til 15. februar år 3 (fx 2018)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger.

Da kg P ab dyr ikke kan kontrolleres vil dokumentation af kg P ab lager kunne accepteres ved en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagterifregninger.

Såfremt indholdet af fosfor ikke fremgår af medfølgende deklarationer ved fodring med foderblandinger på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, skal standardværdierne for gram fosfor pr. foderenhed anvendes. Jf. standardværdierne for svin i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler. For byg og hvede anvendes analyser for årets høst i det relevante år som angivet i vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Kommunen har valgt at følge denne vejledning, da det vurderes, at den giver et godt grundlag for dokumentation og kontrol af forhold vedrørende fodringen.

Der er stillet vilkår (i relation til egenkontrol) om, at der skal foreligge en logbog eller tilsvarende opgørelse, der dokumenterer vægtintervaller og foderforbrug og en beregning af kg P ab lager pr. slagtesvin. En gang årligt skal der gennemføres en beregning af den samlede årlige produktion af kg P ab lager fra anlægget – eventuel ud fra effektivitetskontrollen/produktionskontrollen eller med udgangspunkt i ovenstående ligninger.

Der er ligeledes stillet vilkår og, at der skal føres logbog over blandeforskrifter og indlægsedler/foderoptimeringsudskrift. Disse skal opbevares i minimum 5 år og fremvises på kommunens forlangende. Yderligere skal der minimum være blandeforskrifter for hver 3. måned.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af bedriften som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene, og der er indført BAT i det omfang at kommunen har vurderet det proportionelt.

3.7.3 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.7.4 Management

Kommunen vurderer, at bedriften med de angivne forhold beskrevet i ansøgningen omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet inden for området management.

3.7.5 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt. På baggrund heraf vurderes det, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.7.6 Udbringning af gødning

Der er fra MST ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænser for nitrat og ammoniakemission i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, da de generelle regler er vurderet tilstrækkelige til efterlevelse af BAT.

En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning jf. MST. Det vurderes dog, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab og desuden medfører en øget udledning af drivhusgasser. Svovlsyrebehandling af gylle vil kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr at indføre alene af hensyn til miljøeffekten, og dermed ikke proportionel.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at der ikke er grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødningen.

3.7.7 Nitrat til udbringningsarealer

Kommunen vurderer, at der ved efterlevelse af de generelle krav i lovgivningen leves op til BAT i relation til håndtering af husdyrgødningen. Der er derfor ikke fundet grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT med henblik på at begrænse nitratudvaskningen.

3.7.8 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Guldborgsund Kommune vurderer med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger, at anvendelse af BAT med hensyntagen til tekniske muligheder og med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet er overholdt. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.8.1 Alternative løsninger

Der er udelukkende søgt om at udnytte de eksisterende stalde fuldt ud. Derfor har der ikke været overvejet alternative placeringer produktionen.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at udnyttelse af eksisterende bygninger medfører færre påvirkninger af miljøet end nyetableringer, og har derfor ikke forlangt, at der undersøges alternative løsninger.

3.8.2 0-alternativ

Ifølge ansøger vil 0-alternativet være at opretholde en dårlig udnyttelse af et eksisterende produktionsapparat. 0-alternativet vil betyde et økonomisk tab for ansøger.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på bedriften, ikke påvirker lokalområdet væsentligt.

Et 0-scenarie vil også betyde, at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet, der er forbundet hermed. Samtidig vil en løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af bedste tilgængelig teknik ikke finde sted.

3.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Jf. oplysningerne i ansøgningen er følgende egenkontroller og dokumentationer til rådighed for tilsynsmyndigheden:

- Foderplaner
- Produktions- /effektivitetskontrol
- Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Beredskabsplan
- APV-mappe
- 10 års beholder kontrol
- Logbog over flydelag på gyllebeholderne

Der er sat vilkår om at resultatet af egenkontroller og dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg. Endvidere er det i vilkår krævet at resultatet af egenkontroller og dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at der kan meddeles miljøgodkendelse uden, at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes. Samtidig foreligger dokumentationen i en form, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.9.1 **Beredskabsplan**

Beredskabsplanen skal indsendes til Guldborgsund Kommune senest 3 måneder efter denne godkendelse er taget i brug, hvilket er præciseret i vilkår.

Der er indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på bedriften, således at der er let adgang dertil. Samtidig skal alle ansatte være bekendtgjort med dens placering og indhold.

Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk. Beredskabsplanen er tænkt som en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld, og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger. Samtidig skal myndigheden have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljø mod yderligere skader som følge af forureningen. Endelig bør beredskabsplanen suppleres med en oversigt over bedriften med angivelse af olietanke, trykflasker, kemikalier og afløbsledninger. Oversigten bør ophænges synligt for beredskabet i tilfælde af uheld på bedriften, hvor beredskabet ikke er i direkte kontakt med ejer eller ansatte på bedriften.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udarbejdelse af beredskabsplan indeholdende ovennævnte elementer vil kunne bidrage til at sikre, at skader og forurening ved uheld vil kunne minimeres.

3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med ophør har ansøger oplyst, at der vil blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen, inden denne iværksættes.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører. Det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol, eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter eller om jorden bortforpagtes,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare. Samtidig bidrager tiltagene til at sikre, at bedriften ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

4 OFFENTLIGHED OG HØRING

Dyreholdet på bedriften er allerede inden udvidelsen på over 210 DE i slagtesvin og dermed over IPPC-grænsen. I forbindelse med udvidelsen bliver miljøgodkendelsen derfor meddelt i henholdt til § 12 stk. 3. Der er således ikke krav om udvidet offentlighed i forbindelse med kommunens behandling af sagen.

Udkast i høring

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent fra d. 8. marts 2018 til d. 22. marts 2018. Fristen blev efterfølgende forlænget til 24. april. Der indkom ingen høringssvar.

Udkastet til miljøgodkendelse har derudover været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent, naboer samt øvrige parter i 3 uger med høringsfrist den 09.05.2018 jf. §§ 55 og 56 i husdyrloven. Der indkom ingen høringssvar.

Øvrige parter omfatter de nærmeste naboer, som eventuelt kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring bedriften er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 858 meter.

5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området samt i § 3 områder, der ligger op til bedriften, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Yderligere er det vurderet, at driften kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

6 BILAG

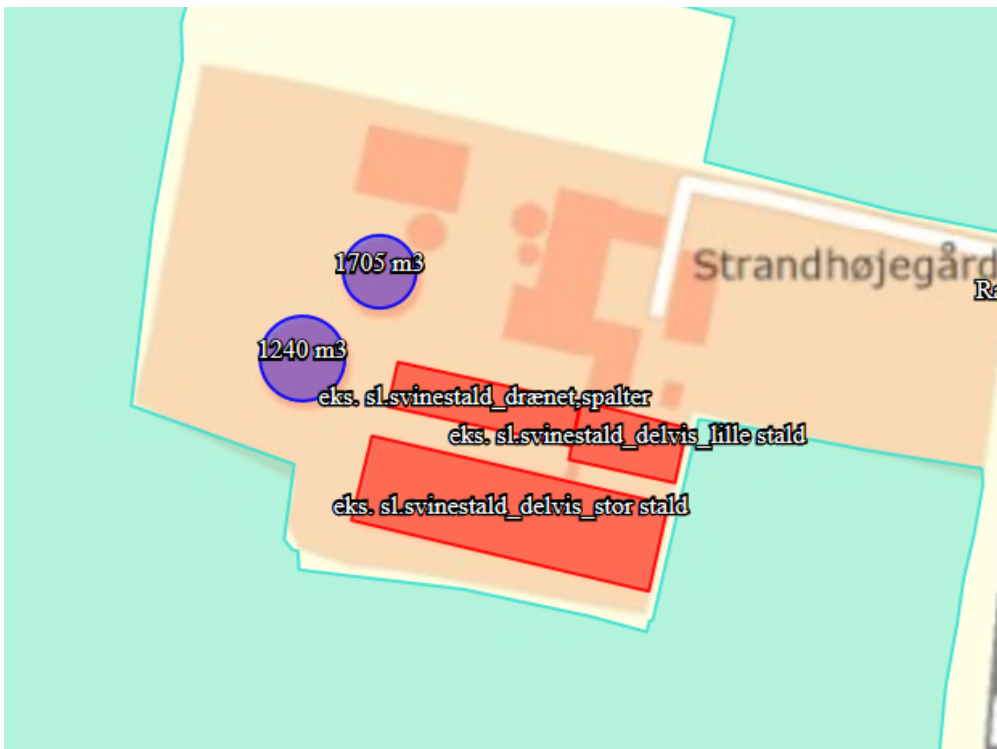
- Bilag 1: Situationsplan - oversigtskort
Bilag 2: Naturvurdering

Bilag 1. Situationsplan

Staldfordeling

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

RADBJERGVEJ 16, 4873 VÆGGERLØSE

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur	3
1.1.2	Natura 2000-områder	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter	9

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende kliddannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller Miljøstyrelsens miljøgis for Natura 2000-planerne 2016. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

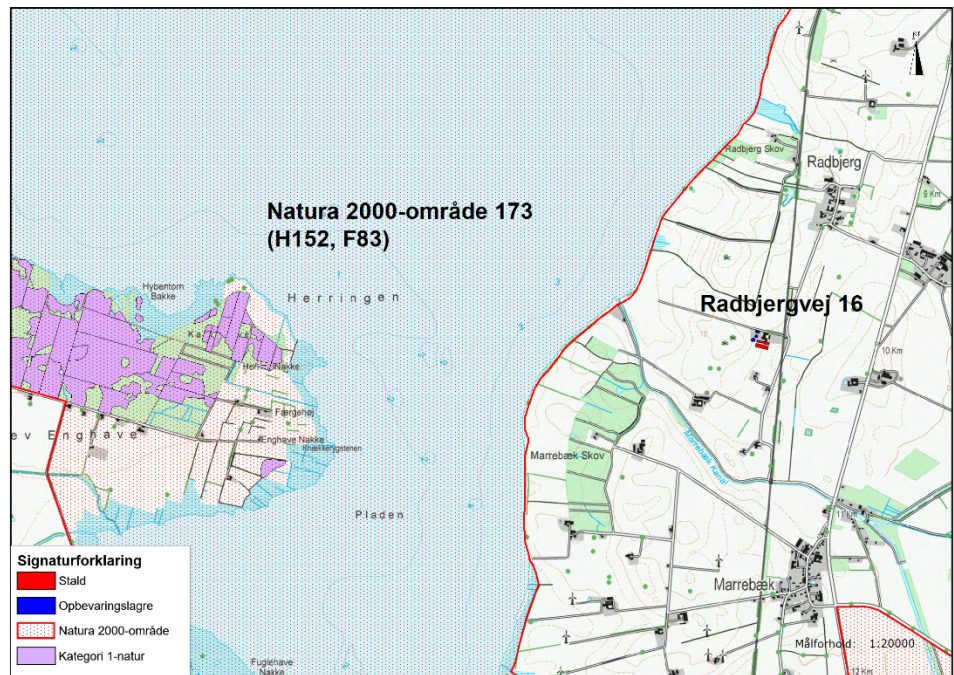
For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur er beliggende ved Frejlev Skov på Lolland i Natura 2000-område 173 ca. 2,9 km vest for Radbjergvej 16. Naturtyperne er henholdsvis 7230 rigkær og 9160 ege-blandskov, se kort 1. Den totale ammoniakbelastning er beregnet til 0,1 kg N/ha for kategori 1-naturen.

Kort 1. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 1-natur i Natura 2000-område 173.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha.

Det nærmeste kategori 2-naturområde er Borret overdrev, der ligger på Lolland ca. 8,1 km nordvest for Radbjergvej 16, se kort 2. Den totale ammoniakbelastning fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,1 kg N/ha for overdrevet.

Kort 2. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end 1/2 ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

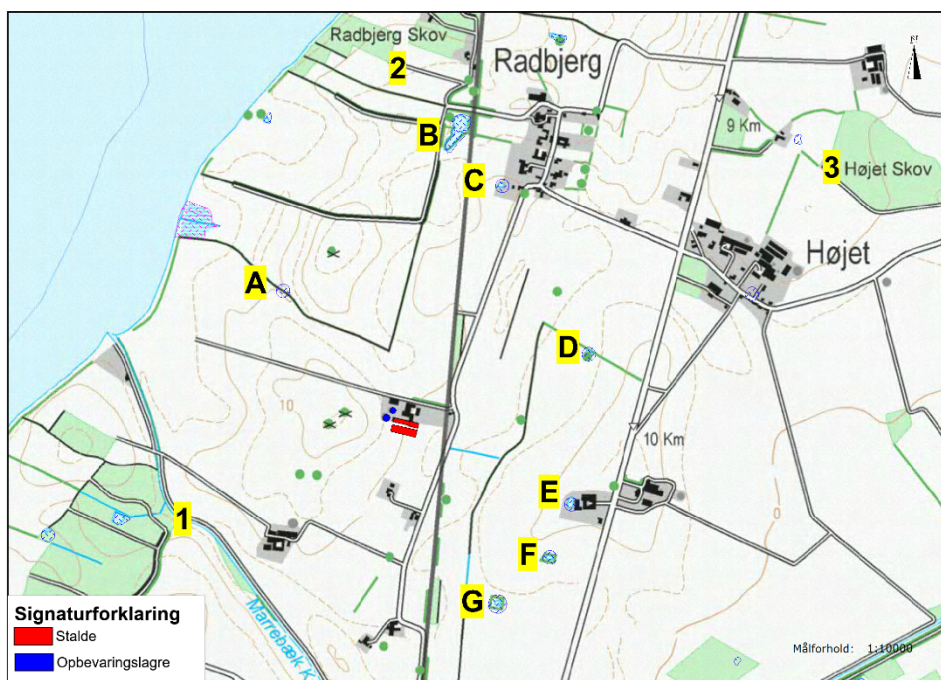
Naturtypernes tålegrense overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrense for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens " bilag 3.

Naturtype	Tålegrense, kg N/ha
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 12-14 kg N/ha i området, hvor Radbjergvej 16 ligger jf. "National – Kvælstoftotal afsætning" på Danmarks Miljøportal.

I området omkring stald og lager ved Radbjergvej 16 ligger nogle skove, som er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Merbelastningen af kvælstof fra Radbjergvej 16 er beregnet på kategori 3-naturen i det elektroniske ansøgningssystem.

Kort 3. Beliggenheden af stald og lager i forhold til nærmeste kategori 3-natur (punkt 1-3) og beskyttet natur (punkt A-G).

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Radbjergvej 16.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter / natur	Beregnet merbelastning
1. Marrebæk Skov	Skov	-	0,2 kg N/ha
2. Radbjerg Skov	Skov	-	0,1 kg N/ha
3. Højjet Skov	Skov	-	0,1 kg N/ha

Den nærmeste kategori 3-natur i forhold til stald og lager er de tre skove: Marrebæk Skov (afstand 670 m mod sydvest), Radbjerg Skov (1050 m mod nord) og Højjet Skov (1400 m nordøst). Alle tre skove er fredsskov. De fremgår alle som skov på de høje målebordsblade fra ca. 1862-1899, hvilket indikerer, at der har været skov på disse arealer i lang tid. Skovene vurderes derfor at være ammoniakfølsomme. I forbindelse med godkendelsen af et andet husdyrbrug i nærområdet blev den nordøstligste del af Marrebæk Skov besøgt d. 19-4-2010. Skoven består i denne del primært af højstammet bøgeskov iblandet partier af cypres og rødgran. I skovbunden findes bl.a. Gul- og Hvid Anemone, Kodriver sp., Lærkespore, Vorterod, Bingelurt, Dunet Gedeblad og Skovmærke.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er flere næringsrige vandhuller, der ligger omkring stald og lager – punkt A-G på kort 3. Merdepositionen med kvælstof fra den ansøgte produktion er i det elektroniske ansøgningssystem beregnet til 0,2 – 0,7 kg N/ha i vandhullerne. Da merdepositionen er mindre end 1 kg N/ha, vurderes det, at den ansøgte produktion ikke vil medføre

tilstandsændringer i de nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0,1 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Radbjergvej 16 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til naturtyperne er overholdt.

Endvidere kan det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Radbjergvej 16 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold samt baggrundsbelastningen.

Da merdepositionen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til kategori 3-naturområderne.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Radbjergvej 16 er område nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster, der består af habitatområde 152 og fuglebeskyttelsesområde 86. Afstanden fra stald og lager til Natura 2000-området er ca. 750 m, se kort 1.

Natura 2000-området består overvejende af et marint areal. Landarealet udgøres af en mere eller mindre bred strimmel land langs det afgrænsede marine område. Strandenge med deres salttålende plantearter findes typisk som langstrakte bånd i kystlinjen. Bag disse, hvor

kalkholdigt trykvand træder frem, optræder flere steder rigkær, og i baglandet, på morænejorden, af og til kalkoverdrev (jf. basianalysen for Natura 2000-området). Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område 173.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H152		
Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Næringsrig sø (3150)
	Vadeflade (1140)	Brunvandet sø (3160)
	*Lagune (1150)	Kalkoverdrev (6210)
	Bugt (1160)	*Surt overdrev (6230)
	Rev (1170)	Tidvis våd eng (6410)
	Strandvolde med enårige planter (1210)	Urtebræmme (6430)
	Strandvolde med flerårige planter (1220)	*Kildevæld (7220)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Rigkær (7230)
	Strandeng (1330)	Bøg på mor (9110)
	Forklit (2110)	Bøg på muld (9130)
	Hvid klit (2120)	Bøg på kalk (9150)
	*Grå/grøn klit (2130)	Ege-blandskov (9160)
	Klitlavning (2190)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Kransnålalge sø (3140)	
		* angiver prioriteret naturtype eller art
Arter:	Skæv vindesnegl	Gråsæl
	*Eremit	Spættet sæl
	Bredøret flagermus	
	Damflagermus	
Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområde F86 Guldborgsund		
Arter:	Knopsvane (rastende)	Hvinand (rastende)
	Sangsvane (rastende)	Stor Skallesluger (rastende)
	Taffeland (rastende)	Havørn
	Troldand (rastende)	Rørhøg

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Kommunens vurdering

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er nr. 1330 Strandeng, som ligger ca. 1,8 km sydvest for stald og lager. Habitatnaturtypens tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 30-40 kg N/ha, hvilket betyder, at naturtypen ikke er ammoniakfølsom. Nærmeste ammoniakfølsomme habitatnaturtyper er henholdsvis 7230 rigkær og 9160 ege-blandskov, som ligger ca. 2,9 km vest for Radbjergvej 16 – se beskrivelse og vurdering under kategori 1-natur i afsnit 1.1.1.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 173 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

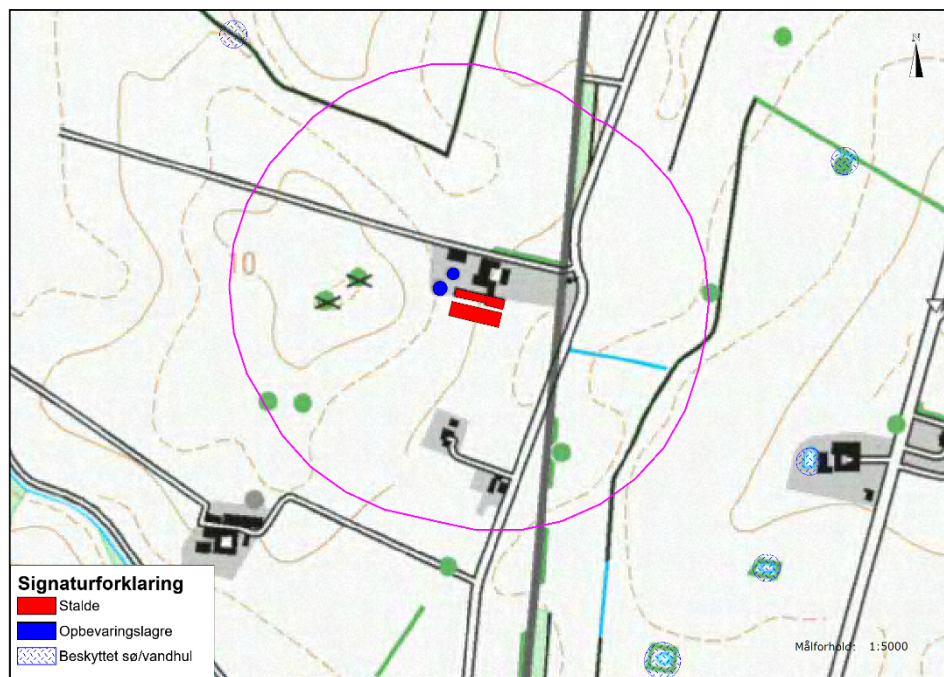
1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel 4, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander, Spidssnudet Frø samt flere arter af flagermus. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel 4, sidst i dokumentet.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Kort 4. Beliggenheden af mulige yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ved Radbjergvej 16. Den pink streg angiver en afstand på 300 m fra stald og lager på Radbjergvej 16.

Inden for en afstand af 300 m fra stald og lager er der ingen naturtyper, som er egnet som yngle- og rasteområde for padder omfattet af bilag IV, se kort 4.

Flagermus

Potentielle levesteder for flagermus findes i stalde, lader, træer m.m. Det forventes at omkring 5-6 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Tabel 4, sidst i dokumentet med beskrivelser af bilag IV-arter).

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder inden for en radius af 300 m omkring Radbjergvej 16, vurderes det, at udvidelsen af husdyrproduktionen ikke vil påvirke yngle-rastesteder for padder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

Tabel 4. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden mangelfuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- over overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
		Stærkt mennesketilknyttet art.
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskråninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedebled, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart". Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	<p>Horreby Lyng og Listrup Lyng.</p>	<p>Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.</p>
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårflyelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	<p>Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	<p>Tilgroning, vandstandssænkning.</p>